

LIEŤUVA

NR. 4 (1017) S. PAULO — BRASIL — 1968 M. SAUSIO — JANEIRO 26 D. — XX METAI

Lietuvos Laisvės Kovos Metai

34 kapeiku išmintis

PETRAS PAKALNIS

Kažkoks Vladas Niunka, rašydamas 34 kapeikų knygą apie tariamus «Socialinius Katalikybės Mitus», taip pradeda pirmąjį skyrių: «Mes gyvename tokį istorinį laikotarpį, kai marksizmas-leninizmas laimi vis naujas pergales. Šiandien marksizmas-leninizmas tapo pažangiosios žmonijos mirčių valdovų, ir nuolat didėja jo vaidmuo, telkiant mases į kovą už socialinę pažangą, už komunizmą».

Skystimėlis is rusiško bliūdo

Norėdamas įrodyti tą marksizmo triumfą, V. Niunka cituoja du rusų raštus, kuriuose randami panašūs prancūzų laikraščio «Le Figaro» ir amerikiečio D. Hodzonsono pasisąjimai. Kadangi abu rusų raštai yra iš 1963 ir 1964 metų, tie du pasisąjimai yra bent vieneriais metais jaunesni, taigi iš 1962 ir 1963 metų. Turint tuos metus prieš akis, nesunku suprasti, kodėl prancūzas ir amerikietis taip galėjo kalbėti. Tada Nikita Kruščiovas buvo pilname savo pajėgume ir planavo įvežti į Kubą garsiąsias savo raketas. Po to nepasisekusio bandymo Nikitos ir Sovietų prestižas pradėjo kristi ir Vladas Niunkos 34 kapeikų knyga jo neatstatys.

Marinamas komunizmas

Niunkos knygutė yra įdomi ir tuo, kad paskutiniame puslapyje pažymėtas toks knygos redaktorius, kažkoks M. Joffe. Kiekvienas žurnalistas žino, kokią galią turi redaktorius ir kaip jis gali pasielgti su rankraščiais. Kaip ten bebūtų, padėjęs Joffės ir Niunkos veikalą į šalį, pasiėmiau U. S. News & World Report paskutinį žurnalo numerį ir radau tokią keistą vieno straipsnio antraštę: «Kaip Tito šalina senų pažiūrų komunistus». Straipsnio mintys, sutrauktos į keletą trumpųjų eilučių, taip pažodžiui skamba: «Atrodo, kad Tito yra įsitikinęs, jog radęs būdą paversti komunizmo sistemą sėkmingai būtent jos atsisakant. Atsitolindami keletą metų nuo Sovietų tipo komunizmo, jugoslaviai jį reformavo beveik visai numarindami. Jie dar turi rūpesčių, bet nenori grįžti prie senojo komunizmo».

Jugoslavijos «komunizmas»

Kas yra tas naujasis Jugoslavijos komunizmas, kurį aprašo minėtas žurnalas?

Jis yra labai panašus į Švedijos, Norvegijos ir Danijos socializmą, kur valdžia turi įmonių kontrolę, bet kartu respektuoja ir asmenišką vadovybių laisvę. Dabar Jugoslavijos įmones valdo ne valdžios paskirti direktoriai, bet darbininkų išrinkti atstovai. Jie gali būti ir nekomunistai. Seniau valdžia atimdavo du trečdaliu uždarbio, o dabar tik trečdalį. Du likusius trečdalius įmonių vadovybė gali investuoti, kaip nori. Ji gali pinigus įdėti į banką, gali jais plaplėsti įmonę, kad daugiau uždirbtų, ir gali atiduoti visą uždarbį darbininkams. Tas grynai pelno ir uždarbio motyvas, paimtas iš kapitalistinės sistemos. Dabar vyrauja Jugoslavijos pramonėje, prekyboje, bankuose ir net žemės ūkyje. Praėjusiais metais Jugoslavijos ūkininkai uždirbo 90% daugiau negu 1966 metais. Dabar neretas atsitikimas, kad Jugoslavijos ūkininkai jau turi savo automobilį ar ruošiasi pirkti. Apie 300.000 Jugoslavijos darbininkų išvyko į užsienį, daugiausia į Vokietiją, ir niekas jų laisvės nevaržo.

Atsisako ir Rusijos komunistai

Šių metų pradžioje kitas JAV laikraštis rašė, kad Sovietų vyriausybė suteikė 7.000 įmonių pilną laisvę. Tos įmonės, kaip ir Jugoslavijos, pačios galės nustatyti, kiek ir ką gaminti, už kiek ir kam parduoti, kaip mokėti darbininkų algas ir pan. Tai nėra naujas dalykas, nes tas bandymas jau pradėtas Kruščiovo metu ir davė gerų rezultatų. Tik komunistams nemalonu prisipažinti, jog tai yra kapitalistinės sistemos pagėdžiojimas ir atsisakymas nuo marksizmo.

Taigi, žiūrint ne į Niunkos 34 kapeikų fantaziją, bet į konkrečius Jugoslavijos ir pačios Rusijos davinčius, nesunku atspėti, kuri ekonominė sistema yra sėkminga ir kurią apleidžia net patys rusai. Tačiau Jugoslavija politiškai dar tebėra komunistų kraštas, nes ji turi tik vieną par-

tiją ir varžo atvirą partijos kritika. Bet ekonominės Jugoslavijos santvarkos nebega galima vadinti komunistine ar marksistine, nes ji pripažįsta privačios nuosavybės teisę ir ją garantuoja. Iš tiesų, 6% visos dirbamos žemės yra privačiose rankose. O kad valdžia pasima iš įmonių trečdalį uždarbio, tuo nereikia stebėtis, nes ir kapitalistinėse valstybėse mokesčiai yra dideli, pvz. Anglijoje didesni negu Jugoslavijoje.

Liūdnas komunizmo pavyzdys Kuboje

Kitokį vaizdą mums pateikia tas pats laikraštis apie Kubą, kur tebeviešpatauja marksistinė ekonomijos sistema. Ten randame, kad, atšventus 9 metų revoliucijos jubiliejų, vyrai kasmet gali pirkti tik 1 kelnės, 1 marškinius, 2 apatinius marškinius ir 2 apatines kelnes. Panašios yra ir moteriškų rūbų kortelės. Ne geriau yra ir su maisto produktais. Vienas asmuo kas mėnesį gali pirkti 3 svarus ryžių, 1 svarą pupelių, 3 dėžutes kondensuoto pieno, 1 svarą taukų ir ketvirtį svaro sviesto iki 8 metų. Be to, kas mėnesį galima gauti 8 svarus cukraus ir 1 svarą mėsos, jei jos rinkoje pasitaiko. Nuvykusi į Maskvą, Kubos prekybos delegacija, šįmet grįžo namo tuščiomis rankomis, nors, kaip oficialiai sakoma, tos derybos dar tebevedamos. Atrodo, kad rusams nusibodo šelpti Castro režimą ir jie nori užmegzti geresnius prekybos santykius su kitomis Pietų Amerikos valstybėmis. Kubą yra geras pavyzdys, kaip kitados pasiturinti valstybė komunistinės ekonomijos buvo nualinta ir jos pažanga sustabdyta.

Ar tai komunizmo pažanga?

Niunkas dar reiktų priminti, kad Jugoslavijos komunistų laikraštis Borbą skaito 190.000 žmonių, o katalikų leidimas mas laikraštis «Konsilijaus Balsas» turi 200.000 skaitytojų. Prieš 10 metų buvo galima sakyti, kad marksizmas-leninizmas daro pažangą, o dabar faktai rodo, kad jo palengva atsisako net rusai. Žinoma, kas skaito tik komunistų spaudą; tas gal tebetiki į tariamą komunizmo triumfą, bet kas palygina laisvojo pasaulio ir komunistų atsielgtus rezultatus, tas mato didelį skirtumą marksizmo nenaudai.

TÉVAS GEDIMINAS KIJAUSKAS, naujasis lietuvių jėzuitų Provincijolas, su Jėzuitų Ordino Generolu TĒVU PEDRO ARRUPU Romoje

Plačiajame Pasaulyje

J.A.V.—

STAMFORD, CALIFORNIA.

Sausio 21 d. mirė Mykolas Kasperak, kuriam sausio 6 d. gydytojai buvo įdėję merginos širdį. Iki šiol iš penkių širdies persodinimo operacijų pasisekė tik viena. Pilypas Blaibergas ietų Afrikoje tebėra gyvas ir normaliai sveiksta.

Kasperak nelaimių buvo ne viena. Ne tik jo širdis buvo visai sugedusi, bet ir plaučiai ir inkstai neveikė kaip reikiant, taip kad gydytojai turėjo po širdies operacijos atlikti dar dvi kitas. Keletą dienų jis išgulėjo be sąmonės ir paskutinį sekmadienį naujoji širdis lovėsi plakti.

PIETŲ AFRIKA.

Sėkmingą operaciją Blaibergui padarė gydytojas Barnardas išgirdęs apie Kasperako mirtį pasakė, jog dėl to nėra ko gydytojams nusiminti, kad širdies persodinimo technika vis tobulės. O kad net keturi ligonys po operacijos mirė, tai nieko nuostabaus. Viena, tai atsitiko todėl, kad tokie ligonys visi yra jau labai nusilpę ir be jokios vilties išgyti. Jei nebandytum įdėti naujos širdies jie dar greičiau mirtų. Naują širdį deda tik tuo atveju, kai gaunantysis širdį yra be jokios vilties išlikti gyvas, jei negaus naujos širdies. Tokių sunkių širdies ligonių visas kūnas yra jau labai nusilpęs ir maža beteri atsparumo. O jei dar drauge yra ir kitokių organinių trūkumų, visada bus didelė rizika, kad ligonis gavęs naują širdį gali neper-

gyventi kitų organų operacijos.

EUROPA

usitarta su Vakarų Europos valstybėmis sumažinti Vokietijoje svetimųjų kraštų stovinčias karines jėgas. JAV ištrauks 36.000 karių, anglai 5.000, belgai 12.000. Tai rodo, jog Vakarų Europa šiuo metu galvoja, kad komunistinės Rusijos pavojus yra sumažėjęs. Ar taip tikrai yra?

SOVIETŲ RUSIJA yra labai susiūpinusi Europos likimu. Rusai rengiasi viso pasaulio komunistų suvažiavimui Maskvoje šį rudenį. Bet jie pastebėjo, kad tiek Lenkijoje, tiek Čekoslovakijoje, tiek Vengrijoje, Rumunijoje kaip ir Jugoslavijoje ir kituose kraštuose pučia jiems nepalankūs vėjai, Vakarų Europos komunistai viešai parodo nusivylę savo ekonominiu atsilikimu nuo laisvojo pasaulio, jų kraštų žmonės nerimauja, reikalauja daugiau laisvių ir geresnio aprūpinimo žmonių pragyvenimui reikalingais daiktais. Visi tie kraštai rodo vis daugiau ir daugiau savarankiškumo ir nebe tai akiai vergauja Maskvai, kaip prieš dešimtį metų. Tai verčia rusus susirūpinti. Todėl didieji Rusijos komunistų šulai pasileido į keliones; Gromykas vyksta Varšuvon, Brežnevas vyksta Pragon, Ulbrichtas kviečiamas Maskvon. Reikia vienokiu ar kitokiu būdu lopyti ir stančias komunizmo tvoras.

Ka jūs manysite perskaite?

Vakarų Vokietijoje keliolikos metų mėsininko (pagalbinkas) pasisakė kunigui per išpažintį, kad jis nužudęs aštuonių metų berniuką. Kunigas ragino žmogžudį pasiduoti teismui, nedavė jam išrišimo iki jis to nepadarysias. Bet vaikinukas nesutiko išiduoti policijai.

Kunigas, šventai laikydamasis Bažnyčios parėdymo niekuomet ir jokiū būdu nepasakoti, ką girdėjęs per išpažintį, dabar tylėjo. Per keturis tolimesnius metus tas pats vaikinukas Langenbergo spylinkėje nužudė dar tris berniukus, kaip ir pirmąjį.

Dabar jau 22 metų amžiaus Jurgen Barč buvo pasmerkta visą gyvenimą kalėti už visus keturis nužudytus vaikus.

Teisme jis ne tik viešai prisipažino savo žmogžudysčių, bet pridėjo, jog bandęs prigrėbti dar kitus 70 berniukų, ir kad kunigas po pirmos žmogžudystės nedavęs jam išrišimo, bei liepęs prisipažinti, tik jis kunigo neklausęs.

Šita Barčo byla sukėlė Vakarų Vokietijoje didelę audrą. Kilo smarkiausios diskusijos ir spaudoje ir žmonių tarpe, ar galima šiais laikais leisti, kad kunigas tylėtų ir nepraneštų teismui, ką yra girdėjęs klausykloje, jei jo girtėti dalykai greita žmonių gyvybėms, kaip šituo atveju.

Nors šiais laikais daug dalykų Bažnyčia yra pakeitusi ir leidusi, kas anksčiau nebuvo leidžiama, bet nė vienam teologui dar neatėjo galvon panaikinti šventą išpažinties paslaptį. Pagal Bažnyčios įstatymus kunigas būtų tučtuojau, automatiškai ekskomunikuotas, t.y. išmestas iš Kata-

likų Bažnyčios, jei drįstų pažeisti išpažinties paslaptį. Net ir protestantų dvasininkai yra labai atsargūs neiškalbėti laikiams tokių dalykų, kuriuos jiems jų tikintieji pasipasakojo, kaip prvačias paslaptis, nors ir ne išpažintyje.

Dauguma laisvojo pasaulio teismų pripažįsta išpažinties paslapties neliečiamumą ir niekuomet nereikalauja kunigų pasakyti, ką jie žino iš išpažinties. Panašiai teismai pagerbia ir psichoanalitikams bei psichiatriams patikėtas paslaptis. Bet Barčo bylos proga pasigirdo labai griežtų reikalavimų, kad kunigai pasakytų valdžiai per išpažinties sužinotus laisvuosius nusikaltimus.

Jurgis Barč yra džiovininės karo našlės neteisėtus sūnus. 1954 metais buvo išūnytas vienos katalikiškos šeimos. Jis pasipasakojo, kad jį dar aštuonių metų berniuką lytiškai prievartavęs vienas jo dėdė, ir kad brendimo metu jis turėjęs homoseksualiųjų polinkių. Visos jo aukos buvo berniukai. Juos jis prisiviliojo, nusivedė į apleistą karo slėptuvę, ten bandė juos išniekinti ir paskui nužudė, kaip skerdikas kokį veršį.

Kadangi Barč viešai teisme prisipažino pasisakęs kunigui savo pirmąją žmogžudystę, tai žmonės ir laikraščiai manė, kad jis nebūtų nužudęs kitų vaikų, jei kunigas būtų laiku pranešęs policijai.

Iš kitos pusės daugum tiek katalikų, tiek Vokietijos protestantų stipriai gynė išpažinties paslapties neliečiamybę. Jie pabrėžė, kad tokia visiškai išpažinties paslaptis sulauko daug daugiau nusikaltimų, negu yra padaroma. Beto, per išpažintį kunigas stengia

si nusikaltėlius įtikinti ir neretai tikrai jiems pasiseka prikaltinti nedorėlių prisipažinti. Pagaliau, jei išpažinties paslaptys galėtų būti išduodamos nors ir retais aiškiai pramatytais atvejais, būtų su naikintas žmonių visišką kunigų pasitikėjimas ir jie nebedrįstų pasisakyti didžiųjų savo nusikaltimų. «Kunigas, kaip ir gydytojas ar advokatas, turi absoliučiai laikyti paslaptį per išpažintį patirtus bet kokius dalykus. Tai yra dalis jo pašaukimo pareigų» — pasakė Dr. Antanas Mejeris, Muncheno kardinolo įgaliotinis. Protestantų pastorius Christan Šulce Hamburgėje pareiškė: Mes turim būti dėkingi, jog yra viena vieta likusi, kur žmogus gali viską pasisakyti ir nesibijoti bausmės».

O ką Jūs manote?

PERSODINTOS SIRDYS

Pasaulį nustebino ne vien staigi žinia, kad vieno mirusio žmogaus — merginos širdis buvo persodinta į kitą žmo-

gų — Lietuvos žydą Washkanskį, bet ir tai, jog tokia operacija padaryta ne kuriame nors Š. Amerikos garsiajame universitete, o niekam nežinomoje Pietų Afrikos ligoninėje. Tiesa, Vaškanskis mirė po operacijos keletą dienų prasliskus. Bet, kaip gerų daktarų komisija viską nuodugnai ištyrusi liudija, jis mirė ne dėl širdies persodimo, o dėl plaučių uždegimo, kuris dar buvo pasunkintas jo cukrinės ligos, Slaip ar taip, šitas pirmasis žmogaus širdies persodinimas į kitą yra nepaprastas įvykis medicinos moksle.

KITAS PERSODINIMAS

«Aš tikiuosi, jog kitas persodinimas visiškai pasiseks» — ištaręs siuvėjas Klivė Haupt. 24 metų vaikinukas. Jis nė nemėklino, kad tam kitam persodinimui bus pavartota jo paties širdis.

PILYPAS BLAIBERGAS

58 metų dantų gydytojas Pilypas Blaibergas, irgi žydų tautybės, buvo jau išgyvenęs

keletą širdies koronarinių užsikimšimų, turėjo mesti savo darbą ir ligoninėje ėjo silpnyn ir silpnyn. Gydytojai sakė, jog jam nebelikę jokių vilčių pasveikti. Ir nors jam buvo pranešta, jog Vaškanskis mirė po širdies persodinimo, Blaibergas visgi norėjo rizikuoti, ir laukė progos gauti jam tinkamą gerą širdį. Ar jos besulauks?

KLIVÉ HAUPT

Tik prieš trejetą mėnesių vedęs, Hauptas Naujų Metų dieną nuyvko prie jūros atsigavinti ir žaidė futbolą. Pasakui atsigulė pailsėti. Netrukus pastebėta iš jo burnos besiveržiantį putojantį kraują. Nuvežus ligoninėn, gydytojai nustatė širdies smūgį ir kad jo smegenys smarkiai kraujuoja. Gydytojams atrodė, jog Hauptas nebeišgelbimas. Bet kadangi Hauptas visuomet buvęs tvirtas ir sveikas, tai gydytojai paskambino ligoninei, kur laukė mirties, ar naujos širdies Blaibergas. Tos ligoninės daktarai paprašė tuojau pat atgabenti Hauptą.

Pagal Pietų Afrikos respublikos įstatymus Hauptas laikomas baltiesiems vengtinu žmogumi, nes jis yra didelis mišinytis balto, juodo, malajų ir net hotentotų kraujo. Dr. Barnardas, kuris daro visas širdies persodinimo operacijas, paklausė Blaibergo, ar jis priimtų tokio spalvoto mišinio širdį, Blaibergas sutiko.

Tuojau pat patikrintas Haupto kraujas parodė, kad Haupto ir Blaibergo kraujas yra tos pat rūšies ir visi kiti reikalingi panašumai labai palankūs operacijai.

Hauptui mirus jo širdis tuojau išimta iš krūtinės, lastos tame pat kambaryje, kas Vaškanskis buvo gavęs naują širdį. Čia pat buvo parengtas ir ligonis Blaibergas Haupto šir-

(pabaiga 3 pusl.)

Gintarė Banaitytė-Ivaškiene

Baltasis Stumbras

PREMIJUOTA ISTORINĖ APYSAKA JAUNIMUI

(tesinys)

Dar kiek prisirinkęs sausų konkorėžių, grįžta savo stovyklavietėn. Jau beveik visai sutemę. Prakurų turi, šakų kurų taip pat. Belieka ugnia kurą paruošti ir ugnį įsikelti.

Išsirenka ugniavietę toliau nuo krūmokšnių ir sausų spyglių. Nuskabo, išrauja aplink žolę. Storesniu pagalėliu išrausia duobelę ir įdoda į ją pilkųjų samanų, sudžiūvusių spyglių, užmeta smulkesnių šakelių. Apvalo nuo žolių ir ugniavietės pakraščius. Dabar nėra pavojaus uždegti girią.

Akmeniu ugnį įskelti Audrys moka. Bet niekur neranda. Suaugę vyrai gali ir iš sausų šakų ugnelę išskeldinti. Audrys to dar niekad nėra bandęs. Ugnelę sukurti būtinai reikia: ji šventa ir

piktąsias laumes nubaido. O laumių giriose pilna. Prie ugnies ir plėšrieji žvėrys bijo prisitarti. Ogi ir kurtinį reikia kaip nors išsikepti.

Audrij senelė išmokė prieš žiebiant ugnį pakalbėti maldelę. Tada ugnis lengviau įsikels ir nuo blogų dvasių apsaugos. Jis išsirenka dvi sausiasias šakeles ir šnabžda:

«Ugnele šventoji,
Kuri visa pikta numoji,
Užsidek, šviesk ir sergėk!»

Baigęs pradeda trinti vieną sausą pagalėlį į kitą. Ber niukas visas sušyla, pradeda nekantauti, o ugnis neišduoda įžiebiamą. Šakutės karštos. Nuo jų kaista delnai ir atsiranda juose raudonos dėmės. O kibirkštys nėra. Dėmės pavirsta pūslėmis. Kibirkštys vis nėra. Didelės ašaros pasirodo Audrio akys.

Staiga jis atsimeina savo strėlės movinius, metalinius gabaliukus. Jie geležiniai! Pa jieskojęs krepšelyje, randa du ir pradeda vieną į kitą trinti. Jau visai juodai tamsu, kai pagaliau šoktelia žiežirba tarp gelžgalėlių. Viena žiežirba, antra... Jis pririša geležgalius prie sausų spyglių. Vėl trina. Ir pagaliau įsidega. Linksma ugnelė, traškindama sausas šakas, apšviečia jau ir Žvalgą.

Belieka tik kurtinį paruošti. Dažnai būdamas su plaitės gynėjais, Audrys išmoko žvėreliams nunerti kailius ir paruošti kepsniui. Bet čia paukštis. Reikia plunksnas nupešti, kol dar neatšalęs. Peša, drasko jis, o galva beveik svaigsta nuo alkio. Pešlie neturi. Visą reikia atlikti su aštriu strėlės galu.

Paukštis paruoštus. Audrys susiranda du maždaug vieno ilgio dvišakus pagalėlius. Įsmeigia juos šalia ugniavietės. Kurtinį pamauna ilgiausia strėle ir paguldo ant ug-

nies, strėlės galus padėdamas ant įbėstų dvišakių.

Kol vakariene kepa, berniukas prisilaužo pušachių šakų, sunėša jas arti ugnies ir pasidaro nakvynei guolį. Pasukęs kepsnį kita puse, uveina parinkti dar daugiau šakų nakčiai. Atsiginti nuo žvėrių reikės ugnį kurenti iki saulėtekio.

Skanus kepsnio dėmelis draikosi tarp pušų kamėnų. Jis privilioja ir neprašytų svečių. Netoliese, tarp medžių, Audrys pradeda pastebėti žiburėlius. O tai gali būti alkanų vilkų ar lūšių akys. Prie pat ugniavietės į krūmus šmukštelia kiauonė. Matyt, ir jai kepta paukštiena ne pro šalį. Audrio drąsa tirpsta. Dar kiek ramina Žvalgo artumas, nors ir žirgas nelabai jaukiai jaučiasi — karmo atsimis ir prunkščia.

Vakarienei iškepus, berniukas griebia kepsnį nuo karTELės. Iš savo krepšelio ištraukia mamos įdėtą kelionei kietą gabalėlį druskos.

Juo pasūdo kepsnio paviršius ir kanda pirmą kąsnį. Kietoka. Bet išalkusiam tai nesvarbu. Plėšia jį dantimis ir ryja ilgiau nekramtęs. Tik užkandęs, po kiek laiko, Audrys pajunta, kad kurtinio mėsa lyg pušų sakais atsiduoda. Dar atplėšia kelis kąsnius ir daugiau nebenori. Tai todėl jų mėsa tokia, kar kurtiniai pušų spyglius ir kadugių uogas lesa, atsimeina jis.

Ir gailisi berniukas, kad nepasisekė geresnės vakarienės pasirūpinti. Visas kepsnio liekanas užkasa į žemę, kad plėšrūs žvėrys užuodę neatslinktų.

Naktis vėsi ir tamsi. Atsigula aukštelininkas. Žiūri į juodą dangų ir pradeda galvoti apie namiškins. Visa plaitė šią naktį tikriausiai nemiega, Tėtis išsiuntė vyrus su žiburiais girion... Berniukas lyg tikėdamasis vieną iš tų žiburijų pastebėti apsižvalgo. Bet aplinkui tik juoda.

(Bus daugiau)

MŪSŲ LIETUVA

«NOSSA LITUANIA»
RUA LITUANIA, 67
SÃO PAULO, 13 S.P.
TELEF. 92-2263

LIETUVIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS

DIREKTOR RESPONSAVEL DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

REDATOR: JONAS KIDYKAS

PRENUMERATOS KAINA METAMS: N Cr. \$ 10,00 visoje P Amerikoje. GARBĖS PRENUMERATA N Cr. \$ 25,00. GARBĖS Atskiuro numer. išleidimas N Cr. \$ 60,00 Paskiuro Nr. Kaina Cr. \$ 20 SKELBIMAI: pirmame puslapyje N Cr. \$ 15,00 paskutiniajame N Cr. \$ 10,00. viduriniuose puslapiuose N Cr. 5,00 Ilgalaikiams skelbimams daroma nuolaida.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai grąžinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Laisvės kovos metu mums uždedamos pareigos

INŽ. ZENONAS BAČELIS

Sie metai yra paskelbti Lietuvos laisvės kovos metais, nes minime 50 metų sukaktį nuo savo tėvynės paskelbimo nepriklausoma valstybe. Visų kolonijų lietuviai tą sukaktį rengiasi kuo prasmingiau ir iškilmingiau paminėti, visus šiuos metus pašvęsdami sustiprintiems darbams ir propagandai už Lietuvos išlaisvinimą. O mes, Brazilijos lietuviai, pasinėre beprasmingose rietenose tą pareigą užmiršome, šrinktoji Bendruomenės Taryba turėtų ieškoti kompromisinio susitarimo su Sąjunga dėl Mookos rūmų naudojimo, atsisakant bylos teisme. Lietuvių tarpusavio sąsąjūsių po Brazilijos teismus dėl mūsų visuomenės reikalų yra nepateisinamas. O kai jis vyksta jubiliejiniais metais, tai yra griežtai smerktinas. Jei mes tuojau nelikviduosime nesuipratimų ir jubiliejinį minėjimą švęsime teismo prieganyje (Vasario 16 minėjimas bus vasario 11, o jėzuitų išmetimo byla vasario 19), ir jei kovos metus už Lietuvos laisvę pašvęsime kovai dėl Mookos rūmų nepriklausomybės, tai paliksime São Paulo lietuvių kolonijos gyvenimo istorijoje tamsiausią prisiminimą. Didžiausia atsakomybė už tai teks LSB, kuri tos kovos griebėsi dėl tariamo turto užgriebimo.

«Pagarba ir krikščioniška meilė»

Jėzuitams atsisakius sutarties, Sąjunga skelbė, kad jiems bus leista tęsti rūmuose lietuvišką darbą. Bet tie

pažadai čia pat panaikinti savotišku ultimatumu: bendra dirbti su Sąjunga «abipusės pagarbos ir krikščioniškos meilės» pagrindais, dirbti tik pozityvų darbą, gauti vieną ar daugiau kambarių, ir pakeisti «Mūsų Lietuvos» redaktorių. Vadinasi, sąjungiečių supratimu, abipusė pagarba yra tokia: Mes (sąjungiečiai) gerbsim save, o jūs jėzuitai, turite irgi mus gerbti, t. y. dirbti mūsų jums nurodymus darbus. priimti ir gerbti «Mūsų Lietuvai» Sąj. Valdybos paskirtą redaktorių. Krikščioniškoji gi meilė Sąjungos supratimu būtų tokia: jūs, jėzuitai, išeikite gyventi gatvėje ir laukite viename jums skirtame kambarėlyje mūsų nurodymų. Sąjungos valdybos viename jėzuitams rašte nubrėžtos sąlygos yra ne kas kita, kaip nurodymas jiems ko greičiausiai išsinešdinti iš São Paulo. Maždaug metams praėjus po to valdybos rašto pagaliau Sąjunga tokį savo nusistatymą paskelbė viešai: «Mes norime, kad misionieriai grįžtų ten, iš kur atvykę». Matomai, prileisdami, kad renkama Bendruomenės Taryba gali jėzuitus užtarti, jie pakartotinai koneveikia Bendruomenę. Ją, girdi, steigia jėzuitai iš neišmanėlių, ignorantų, pirmosios bendruomenės griovėjų, iš Sąjungos turto pardavinėtojų ir kitokių panašių, jėzuitų šokdinamųjų, kad per ją galėtų pratęsti rūmų okupaciją ir užgrobti dar vienus rūmus. Sąjunga viešai skelbė tokios Bendruomenės nepripažinti ir ją boikotuosianti, ir jau esą užbėgę už akių, kad ji nė neišsteigtų.

Tikslingiausias sprendimas

Išrinktiesiems Tarybos nariams nesvarbu kas kokiais vardais juos bevaadintų, bet jiems yra labai svarbu, kad jėzuitų dirbamas darbas nebūtų tuojau nutrauktas ir kad pati Bendruomenė, turėdama savo patalpas, neliktų be pas-

TĖVAS GEDIMINAS KIJASKAS, naujasis lietuvių jėzuitų Provinciolas, aplanko didį lietuvių bičiulį KARDINOLĄ ANTONIO SAMORE Vatikane.

togės. Todėl Sąjunga turėtų sutikti, kad Mookos rūmų durys būtų visuomet atdaros Bendruomenės reikalams, ir kad jėzuitai galėtų tęsti savo darbuotę naujo susitarimo nuostatyta laiką. Sąjunga tuo pat metu irgi galėtų naudotis Mookos patalpomis, nors turėdama savo išimtinąją dispoziciją V. Belos rūmus. Be to, stipriant savo gretas, ir telkiant lėšas, galėtų pasiruošti ne propagandiniams, o tikriems darbams... Sąjunga, taip pat galėtų reikalui esant, naudotis tiek V. Zelinio gimnazijos sale, tiek Jaunimo namų patalpomis, kurių šeimininkas yra įtakingas Sąjungos patarėjas bei garbės narys. Šitokių keių einant būtų galima gražinti nors tokią lietuvių vienybę S. Paulyje, kokia ji buvo iki jėzuitams atvykstant, o jubiliejiniai Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo metai galėtų būti panaudoti visais galimais būdais remti kovą už tėvynės laisvę. Toks bendras Lietuvos labai darbas gal galėtų pagaliau suvesti mus ir tikrojon visų tautiečių vienybėn.

Vienybė visuomenės veikloje turi reikštis ne vien gerais santykiais, bet ir darniu bendradarbiavimu, kuriam pirmenybę turėtų dvasinių lobių kūryba. Todėl tuojau pat reiktų apsvarstyti keturiose vietovėse turimų liet. visuomenės patalpų panaudojimą. Tai svarstyti turėtų Sąjunga, Bendruomenės Taryba, gerb. Prelatas, tėvai jėzuitai ir kitų organizacijų atstovai, susirinkę bendran posėdin. Okupacijos priekaištais ir rungtiniavimu tas reikalas negali būti išspręstas. Juk iki šiol mūsų turimos patalpos nebuvo lietuviškos reikalams vispusiškai panaudojamos, sutartinai bendradarbiaujant ir planingai jomis pasidalinant. Atrodo, jog tuo tarpu turimų patalpų pilnai pakaktų visai mūsų lietuviškos veiklai priglausti. Tuo būdu susidarytų sąlygos panaudoti išteklius tauti-

nės kultūros reikalams, o erdvesnių patalpų įrengimo klausimas išsprendžiamas vėliau, priklausomai nuo ateities visuomeninės veiklos vystymosi masto.

Pagaliau, Sąjungos vadovybė turėtų esamą situaciją vertinti tikroviškai (realiai) ir parodyti savo gerą valią. Bendruomenės Taryba turėtų imtis iniciatyvos tą reikalą su tvarkyti, rezervuodama savo įstatais teisę kontroliuoti lietuvių visuomenės turto disponavimą ir įsivesti į savo įstatų tokios prasmės paragrafą.

Jeigu Sąjunga atsisakytų tartis, arba reikalautų besąlyginiai atleisti patalpas, arba prievarta užsimotų iškrausti jėzuitus ir Bendruomenę teismo keliu ir policijos pagalba, tai tektų kreiptis į Bendruomenės centro veiksmus, mūsų religinę vadovybę bei diplomatinę šefą. Reikalas su kasi ne apie kurios nors São Paulo lietuvių grupės įsigytą turtą, o apie tautos turtą, pavestą visai kolonijai. Kolonijai atstovaujanti Taryba turi tinkamai tą reikalą nušviesti ir prašyti Sąjungos sauvai įsibėgėjimą sudrausti. Juk aukštų tautos atstovų pareiga yra saugoti tautos turtą, jį tinkamai panaudoti lietuviškos reikalams, sekti, kaip tai yra atliekama ir daryti sprendimus dėl irstančios visuomeninės lietuviškos veiklos.

Lietuvių Jėzuitų Provinciolas

Didžiai Gerbiamas PEDRO ARRUPĖ, Jėzuitų Ordino Generalas, paskyrė Tėvą GEDIMINĄ KIJASKĄ nauju liet. jėzuitų Provinciolu, kuris perima Lietuvos Jėzuitų Provincijos vadovavimą iš Tėvo Bruno Markaičio.

Tėvas G. Kijauskas baigė filosofijos ir teologijos studijas Weston College, Mass., specializavosi asketikoje Belgijoje ir studijavo sociologiją

Montrealio Universitete. Jo pastoracinė veikla apima rekolekcijas, misijas, dalyvavimą katalikiškoje spaudoje ir darbą su jaunimu. Keletą metų Tėvas Kijauskas ėjo skautų ir skaučių kapelionų pareigas ir buvo Moksl. Ateitininkų Sąjungos dvasios vadas. Paskutiniu metu jis davė lietuvių parapijoje Montrealyje.

Tėvui Kijauskui teks vadovauti lietuvių jėzuitų veiklai Amerikoje, Brazilijoje, Kanadoje ir Urugvajuje.

(LIC)

(pabaiga iš 2 pusl.)

Didžiai priimti. Prie tos operacijos darbavosi 30 gydytojų ir gailėstingųjų seserų. Visa Blaibergo operacija užtruko penketą valandų. Ir kai Haup to širdis buvo įjungta į Blaibergo kraujo apytaką, ji pati tuojau pradėjo plakti, nereikėjo net elektrinio pajudimo, kaip Vaškanskio atveju. Vos pabudęs iš narkozės Blaibergas pasakė:

«Jaučiu troškulį. Malonėkit pasveikinti mano žmoną».

Blaibergas virš savaitės laiko buvo visiškai atskirtas nuo žmonių. Nė žmonai neleista jo lankyti, kad neužkrėstų. Ir jis ėjo vis geryn ir geryn, pradėjo kambarėje po minutėlę pavaikščioti, valgyti iš pradžių skystą, o dabar jau ir kietą maistą. Jaučiasi gerai ir tikimasi, jog šio mėnesio gale, ar vasario pradžioje jis bus atleistas iš ligoninės su nauja širdimi.

Operaciją padaręs gydytojas Barnardas pasakė: «Blaibergas gyvens tikrai ilgiau su ta širdimi, negu būtų gyvenęs savąją. Kaip ilgai? Keilis mėnesius, kelis metus ilgiau? To negalima pasakyti. Bet jis gyvens žymiai patogiau ir laimingiau negu anksčiau. Viskas klostosi labai gerai ir aš esu labai patenkintas».

MŪSŲ Lietuva

RUA LITUÂNIA, 67 — MOÓCA — SÃO PAULO, 13

V. Zelina

ŠV. JUOZAPO VYRŲ
BROLIJOS NAUJOJI VAL-
DYBA 1968 MĖTAMS:

Pirmininkas Juozas Mate-
lionis, vicepirmininkas Juozas
Baužys, I sekretorius Kazi-
mieras Rimkevičius, II sekre-
torius Kazimieras Musteikis,
Iždininkas Petras Narbutis,
Ūkie vedėjas Motiejus Tama-
liūnas.

REVIZIJOS KOMISIJA: Via-
cas Banys, Ignas Verbickas,
Petras Šimomonis.

ŠV. JUOZAPO VYRŲ BROLI-
JOS 1967 METŲ FINANSINĖ
APYSKAITA:

PAJAMOS:

1. Iš įvairių paren- gimų bei nario mo- kesčių:	1.317,89
2. 1966 metų liku- čiai kasoje:	425,99
Pajamų suma:	1.743,88

IŠLAIDOS:

1. Spaudos reika- lams	700,00
2. Pasaulio Lietu- vių Bendruomenei	100,00
3. Liet. bažnyčios remontui ir kitiems bažnytiniams bei lie- tuviešiams reikalams	387,98
Išlaidų suma:	1.287,98

BALANSAS:

Pajamų	1.743,88
Išlaidų	1.287,98
Lieka kasoje	455,90

Pasirašė:

Pirm. Juozas Matelionis
Izd. Petras Narbutis.

Sekantis Šv. Juozapo Vyrų
Brolijos susirinkimas bus sau-
sio 28 d. po sumos, Zelinoje,
Jaunimo namuose. Visi nariai
privalo būtinai dalyvauti.

Juozas Matelionis
Pirmininkas

Vasario 16 minėjimo komi-
teto posėdis bus šį pirmadie-
nį, sausio 29 d. Zelinos kle-
bonijoje 20,30 val.

Jonas Bagdžius
Pirmininkas.

MIRĖ LIETUVOS NEPRI-
KLAUSOMOS VALSTYBĖS
SAVANORIS KŪRĖJAS

EDVARDAS JANAUDIS

Sirgo keletą mėnesių krau-
jo vėžiu Buvo gimęs 1900
m. rugsėjo 21 d. Ežerėnų
apskr. Degučių valsčiuje, Ba-
brinos kaime.

Įstojęs savanoriu Lietuvos
kūrimosi pradžioje jis gynė
Lietuvą nuo bermontininkų,
kolčakininkų, bolševikų ir
lenkų. Tarnavo drauge su V.
Anastacio bei Lapos aplinkės
lietuviams gerai pažįstamu p.
Vincu Bartkumi.

Liko Janaudžio žmona, sū-
nūs Bruno ir Vytautas, dukros
Elena ir Valė bei anūkai ir
proanūkai.

Brazilijon atvyko 1927 me-
tais, buvo geras darbininkas
ir savo šeimos galva. Gražiai
prasigyveno, išmokslino ir ap-
rūpino savo vaikus. Jis rėmė
ir S. Paulyje lietuvišką vei-
klą.

Septintos dienos mišios at-
laikytos sausio 20 dieną Vila
Anastacio bažnyčioje.

Tegul ilsisi Viešpatyje!

VILA ANASTACIO «Mūsų
Lietuvos skaitytojams prime-
name, jog dabar laikraštis
paliekamas Dr. Jono Basana-
vičiaus mokykloje pas mok-
st Kubiliūną ir p. Prusoko
krautuvėje.

DR. ANTONIO SIAULYS

C. R. M. 10.647

Cirurgião da Santa Casa de São Paulo

Medico da Cruzada Pro-Infancia

Especialista em Obstetria pela Maternidade de S. Paulo

Clinica de Adultos e Crianças — Molestias de Senhoras

Partos — Operações

Horario: Das 12 as 14 e das 19 as 21 horas

Consultorio e Residencia RUA DOS TRILHOS, 1576

Mooca, Fone 92-3991

Atende-se com hora marcada

DR. JONAS NICIPORCIUKAS

Cirurgião Dentista

p/ Universidade de São Paulo

RAIOS X

Consultorio: Rua Capí Pacheco Chaves, 1206,

Vila Prudente, Tel. 63-5352

Mirus EMILIJAI BUMBLIENEI

Jos sūaums Aleksandrui ir Stasiui su šeimomis,
skausmo dienos, giliausią užuojautą reiškia

K. Meškausko šeima.

STASIUI IR ALEKSANDRUI BUMBLIAMS

dėl jų brangios mamytės EMILIJOS mirties reiškia-
me gilios užuojautos žodžius.

Jakiūnų ir Vancevičių šeimos

Mirus

EMILIJAI BUMBLIENEI

Petro Žarkausko šeima giliai užjaučia Aleksandrą ir
Stasį Bumbliaus bei jų šeimas ir reiškia savo
užuojautos žodį.

Mirus

EMILIJAI BUMBLIENEI

nuoširdžią užuojautą Aleksandro ir Stasio Bumblių
šeimoms reiškia

Broniaus Šukevičiaus šeima

MIRĖ EMILIJA BUMBLIENĖ

Sulaukusi 77 metų ir skle-
rozės iškankinta atsiskyrė su
šiuo pasauliu Aleksandro ir
Stasio Bumblių motina Emili-
ja, sausio 18 dieną. Palaidota
Araça kapinėse.

Ji buvo kilusi iš Žemaiti-
jos, Veviržėnų parapijos, Plun-
gės valsčiaus. Brazilijon atvy-
ko 1928 m. ir po poros metų
neteko savo vyro. Našlavo 37
metus.

Paliko labai liūdintis sūnūs
su marčiomis ir anūkais.

Septintos dienos mišios bu-
vo sausio 25 d. Šv. Gabrielio
bažnyčioje, Jardim Paullista.
Teilsisi ramybėje.

Pas Rio lietuvius

Turiu pasidžiaugti Rio lietu-
viais, kad jie tokie geručiai,
patrijotai ir malonūs pasikal-
bėti. O jau vaišingumas nepa-
prastas. Kur tik užėjau, visi
maloniai priėmė, vaišino ir
apdovanojo. Radau jau miru-
sių, kiti išsikėlę, dėl to lai-
kraščio skaitytojų skaičius tu-
rėjo sumažėti, bet jų vieton
kiti nauji užsisakė. Tokiu bū-
du Rio lietuviai neleidžia lai-
kraščiui sustoti. Bravo.

Radau vieną kitą ligonį, pa-
vyzdžiui Emilijai Radzevičien-
nei padaryta operacija, Joną
Pocių net aprūpinau visais li-
gonio Sakramentais (jis randa-
s Penitencija ligoninėje), o
Alfonsui Pauliukoniui nupiauta
ir autroji koja virš kelio,
gi Petras Pakštaitis, kun. Juo

zo Janilion o gimnaitis, sun-
kiai kenčia kamuojamas rau-
menų išdžiūvimo ir sąnarių
sutraukimo, Pagaliau ir reu-
matizmas įsimetė. Pats kun.
J. Janilionis ir jo šeiminių li-
gonių aptarnauja visuose rei-
kaluose. Dievas jiems atly-
gins už tai.

Vladą Jurgilą ir Ministerį
Meierį su žmona radau jau
mirusius. Kiti visi, nors jau
senstelėję, bet laikosi stipriai.
Gi Romo Broniušo mamytė
nors arti 90 metų ir prieš po-
rą metų parkviesta iš Lietu-
vos, jau apsirato ir gyvena
pas dukterį Sofiją provincijoje
prie kelio Petropolin.

Caxias miestelyje irgi jau
apie trejeta lietuvių paliko šį
pasaulį

IDOMUS ANTANAS
ALEKSANDRAVIČIUS

Nors jis laikosi Centro Es-
pirita, bet kiek gero jis pada-
ro vietinei biednuomenei! Jis
remiasi Kristaus mokslu ir
stegia labdaros įstaigas. Jau
turi senelių prieglaudą, vai-
kučiams mokyklą, datilografiją,
esperantų kalbos pamoka-
kas, analfabetų naktinius kur-
sus, muzikos pamokas, krikščio-
nškos moralės aiškinimus ir
naujai atidarė anglų kalbos
kursus. O žmogus jau arti 70
metų! Ir iš kur pas jį tiek
energijos ir užsimojimų? Lie-
tuvų tenai (Caxias) mažai
dėl to visas savo jėgas jis
atiduoda vietiniams brazilams.
Ne vienas iš mūsų veikėjų
tikrai susigėstų, pamatęs kiek
tas žmogus dirba ir aukoja

Dr. Victor Pedro Sialytis

Cirurgião dentista pela Universidade S. Paulo

C. R. O. S. P. Nr. 727

Clinica de adultos e crianças Fluor — RX —
Alta rotação.

Endodontia e ortodontia movel (ortopedia),
Taisomi kanalai ir kreivi dantys.

Rua França Carvalho, 121, Moóca,
Arti Dr. Vinco Kudirkos mokyklos rūmų.

ATSKIRO

KAINA 0,20

si. Tegul jam Dievas atly-
gina!

NUVYKAU Į ALDEA DE
SÃO PEDRO

Je! kas vyksite į Rio, būti-
nai nuvažiuokite į Aldea São
Pedro. Tenai gyvena meseria
išventintas kunigas Aldo (Al-
girdas) Ramašauskas. Tik vie-
nas mėnuo praėjo po šventi-
mų ir jis Niteroi vyskupo ga-
vo S. Pedro parapiją su 25.000
tikinčiųjų. Jo mamytė šeimi-
ninkauja, tėvelis irgi apsigy-
veno, yra ir kunigo brolis, o
kunigo dėdė klebonas Mečis-
lovas Valiukevičius irgi turi
didelę Niteroi parapiją, o
jis taip pat yra kunigų Semi-
narijos rektorius.

Seminarijos rektorius. Bet
apie šį uolų kunigą, kleboną
ir profesorių kitą kartą. Da-
bar tik pora žodžių apie įs-
pūdžius São Pedro Aldajoj.
Čia yra jėzuitų 1591 metais
statyta bažnyčia. Viskas gra-
žiai išsilaike, tik kada buvęs
remontas, niekas nežino. Dėl
to naujasis klebonas Aldo Ra-
mašauskas višką atnaujiną ir
perdažo. Yra ir šalia kita se-
nutė bažnyčia. Iš jos bus pa-
daryta salė.

Bet kas dar relkšminga, tai
kad kunigas A. Ramašauskas
per tą trumpą laiką spėjo su-
organizuoti ligoninę ir ji jau
veikia. Turi savo gydytojus ir
apsčiai vaistais aprūpintą vais-
tinę. Aš paprašiau vieno vais-
tų, man tuojau davė, nes visi
vaistai sudėti alfabetiškai.

Prie to miestelio prieina jū-
ra su dideliu negiliu vandeniu.
Žmonės gali nubristi ge-
rokai toli. Dėl to toje jūroje
maudyklės yra labai puikios.
Tos jūros vanduo turi apsčiai
druskos. Sako, kai įeini
iki juostos, vanduo guldo
žmogų ant šono, nes labai
sūrus, dėl to ten yra sunku
paskęsti.

Visame pajury pridaryta
vandens užtvarų. Vėjiniai ma-
lūnai jūrų vandenį pumpuoja
į tąsias užtvaras, kurios kas-
kart vis daugiau lėkštėja ir
paskutinė užtvara labai lėkš-
ta ir išcimentuota. Kaitri sau-
lė išgarina vandenį ir ant dug-
no pasilieka druska. Tą drus-
ką šiūpeliais semia, pila į ve-
žimus ir veža į valyklą, iš
kurių išsina švarutėlė drus-
ka vartojimui. Tokį dalyką
pamačiau savo gyvenime pir-
mą kartą.

Klebonas užkvietė kitą kar-
tą atvažiuoti ilgesniam laikui
atostogų, duosias kambarį, kur
galėsiu puikiai pailsėti. Aš
pareiškiau mintį, kad būtų
gera proga čia atvykti sa-
voms 8 dienų metinėms reko-
lekcijoms.

J. Bružikas, S. J.

(Bus daugiau)

